

Spis treści		str.
Wstęp		2
I.	Struktura wydatków	2
II.	Pomoc realizowana w ramach działalności własnej MOPS oraz jednostek nadzorowanych	3
	1. Pomoc finansowa, rzeczowa, usługowa	3
	1.1. Pomoc realizowana przez dzielnicowe Filie MOPS	3
	1.1.1. Zadania zlecone gminie	3
	1.1.2. Zadania własne gminy	3
	1.1.3. Zadania zlecone powiatowi	4
	1.1.4. Zadania własne powiatu	4
	1.2. Pomoc realizowana przez Filię MOPS ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych	5
	1.2.1. Świadczenia rodzinne	5
	1.2.2. Zaliczka alimentacyjna	6
	1.2.3. Dodatki mieszkaniowe	6
	2. Formy pomocy niematerialnej	7
	2.1. Pomoc środowiskowa	7
	2.1.1. Ośrodki wsparcia	7
	2.1.2. Centrum Pomocy Niematerialnej	7
	2.1.3. Centrum Aktywności Lokalnej	8
	2.1.4. Praca socjalna	8
	2.2. Pomoc stacjonarna	9
	2.2.1. Domy Pomocy Społecznej	9
	2.2.2. Całodobowe Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze	9
	2.2.3. Dom Międzypokoleniowy „Bednarska”	10
	3. Zespół do Spraw Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	10
III.	Orzekanie o niepełnosprawności	11
IV.	Współdziałanie MOPS z podmiotami niepublicznymi realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej	12
V.	Kontrole i nadzór merytoryczny	20
	1. Kontrole wewnętrzne	20
	2. Kontrole zewnętrzne	21
VI.	Najistotniejsze działania podjęte w roku 2007	22
	1. Działania w zakresie funkcjonowania MOPS i jednostek nadzorowanych	22
	1.1. Pomoc środowiskowa	22
	1.2. Pomoc stacjonarna	25
	2. Działania podejmowane przez podmioty niepubliczne realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej	26
VII.	Podsumowanie	27
VIII.	Działania planowane do realizacji w roku 2008	28

Wstęp

Podobnie jak w latach minionych, również w roku 2007 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był organizatorem, koordynatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej podejmowanych na rzecz mieszkańców Łodzi, określonych w przepisach prawa jako zadania własne gminy, zadania zlecone gminie, zadania powiatu oraz zadania z zakresu administracji rządowej.

Zadania te MOPS realizował zarówno w ramach działalności własnej jak i za pośrednictwem innych podmiotów (organizacji społecznych, stowarzyszeń i in.) w ramach zawartych umów.

W roku 2007 struktura organizacyjna MOPS uległa niewielkiej zmianie. Nadal funkcjonowały Oddziały: Organizacyjno-Administracyjny, Koordynacji i Nadzoru, Pomocy Rodzinie i Dziecku, Pomocy Stacjonarnej, Finansowo-Księgowy, Planowania i Analiz, a także Zespoły: do Spraw Kontroli Wewnętrznej, do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych oraz Zespół Audytu Wewnętrznego. **Utworzono natomiast Oddział ds. Współpracy z Podmiotami Uprawnionymi.**

W strukturze MOPS pozostawała Filia do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych oraz 5 Filii dzielnicowych, w ramach których działało: 18 Domów Dziennego Pobytu, 2 Ośrodki Adaptacyjne dla Dzieci i Młodzieży, 4 Świetlice Środowiskowe, Schronisko dla Bezdomnych Kobiet wraz z Noclegownią.

MOPS sprawował także nadzór nad prowadzonymi przez Miasto 11 domami pomocy społecznej i 14 całodobowymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Nadzór ten polegał m.in. na koordynacji powierzonych zadań, konsultowaniu i opiniowaniu rocznych i wieloletnich planów rzeczowo-finansowych oraz kontroli realizowanych zadań.

Przy MOPS funkcjonował Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Według stanu na dzień 31.12.2007 r. ogółem w MOPS i jednostkach nadzorowanych zatrudnionych było **2.586** osób w tym: 815 w MOPS, 1.035 w domach pomocy społecznej, 547 w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 189 w ośrodkach wsparcia dziennego.

W ciągu roku w MOPS wydano ogółem **210.511** decyzji administracyjnych, od treści których złożono 1.062 odwołania. Spośród 907 rozpatrzonych odwołań tylko 137 decyzji zostało uchylonych lub zmienionych przez właściwy organ odwoławczy.

Na działalność MOPS wpłynęły ogółem **102** skargi, z czego 17 przekazano do załatwienia według właściwości, a spośród 86 rozpatrzonych 66 uznanych zostało za bezzasadne.

W ramach skarg i wniosków przyjęto w 2007 r. **983** interesantów.

I. Struktura wydatków

W 2007 roku wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi na realizację zadań własnych i zleconych wyniosły łącznie: **334.828.735 zł**, w tym:

- **141.148.725 zł** - na zadania zlecone gminie,
- **89.373.543 zł** - na zadania własne gminy,
- **1.802.910 zł** - na zadania zlecone powiatowi,
- **97.194.577 zł** - na zadania własne powiatu,
- **5.308.980 zł** - na zadania realizowane na podstawie zawartych porozumień.

Szczegółową strukturę wydatków, obejmującą wszystkie koszty związane z realizacją i funkcjonowaniem MOPS zawarto w załączniku nr 1.

Wydatkowano również kwotę **17.477.375 zł** pochodzącą ze środków PFRON, przeznaczoną na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych, której nie uwzględniono w załączniku.

Analiza wydatków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi z 2007 r. wskazuje, że były one wyższe w stosunku do roku 2006 o 27.479.105 zł, tj. o 8,94%. Znaczna ich część wydatkowana była przez Filię ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych. (wydatki na świadczenia rodzinne i dodatki mieszkaniowe wraz z obsługą w 2007 r. wyniosły łącznie – 127.000.174 zł).

II. Pomoc realizowana w ramach działalności własnej MOPS oraz jednostek nadzorowanych

1. Pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa

1.1 Pomoc realizowana przez dzielnicowe Filie MOPS

W oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi w 2007 roku poprzez wydanie decyzji administracyjnej udzielił wsparcia ogółem **36.643** osobom, w tym 31.176 osób skorzystało z pomocy finansowej, 10.748 z pomocy rzeczowej oraz 4.616 z pomocy usługowej.

Pomocy odmówiono **1.303** osobom, w tym: w 698 przypadkach z powodu nie spełniania kryteriów zawartych w ww. ustawie.

W porównaniu do 2006 roku odnotowano tendencję malejącą w grupie decyzji odmownych. Wynika to z sukcesywnego zwiększania wysokości dotacji na zasiłki okresowe oraz dofinansowania z budżetu państwa realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Łączna kwota środków wydatkowanych przez Filie MOPS wyniosła **62.367.988 zł**, w tym: **22.014.610 zł** wydano na **zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie** (tj. o 4,18 % mniej niż w 2006r.), a **40.353.378 zł na zadania własne gminy** (tj. o 3,6% więcej w porównaniu do 2006r.).

1.1.1 Zadania zlecone gminie

Spośród zasiłków finansowanych z budżetu państwa najwięcej środków wydatkowano na zasiłki stałe. Łącznie świadczenia te przysługiwały **6.021** osobom, a wydatki na ich realizację wyniosły **21.226.306 zł** (w tym mieszczą się 24 zasiłki na ogólną kwotę **9.342 zł**, przyznane 2 rodzinom na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r w sprawie „Rządowego Programu pomocy obywatelom polskim ewakuowanym przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej z Republiki Iraku”).

Kolejną formą pomocy realizowanej w tej grupie zadań były specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z których skorzystało **108** podopiecznych. Ich koszt wyniósł: **788.304 zł**.

1.1.2 Zadania własne gminy

Spośród świadczeń finansowanych w pełnym zakresie z budżetu miasta największe wydatki związane były z realizacją **usług opiekuńczych**. Z tej formy pomocy skorzystały **4.462** osoby, a wartość pomocy wyniosła **10.549.682 zł**.

Kolejną pozycję stanowiły **zasiłki celowe**, które przyznano **8.822** osobom na kwotę **2.424.839 zł**.

Zasiłki okresowe, **finansowane w całości z dotacji z budżetu państwa**, otrzymało **14.096** osób na łączną kwotę **11.387.596 zł**. Średnia wysokość świadczenia wyniosła ok. **125 zł**.

W 2007 r. MOPS realizował wieloletni program rządowy „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**”. W ramach programu decyzją administracyjną przyznano pomoc **34.204** osobom. Wsparcie w postaci posiłku otrzymało **9.175** osób. Wydano **1.068.818** posiłków na łączną kwotę **3.684.359 zł**. Średni koszt jednego posiłku wyniósł ok. **3,45 zł**. Udzielano również pomocy w postaci zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup gorącego posiłku lub żywności. Z tej formy pomocy skorzystały **13.604** osoby na łączną kwotę **10.413.495 zł**. Środki na realizację Programu pochodziły zarówno z budżetu gminy (2.898.874 zł), jak i z budżetu państwa (11.198.980 zł). Ogólny koszt programu - **14.097.854 zł**.

Pozostałą kwotę, tj. **1.893.407 zł** wydatkowano na: zasiłki celowe „*Apteka Komunalna*” – 850.489 zł zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 53.354 zł, bilety kredytowane – 959 zł, sprawienie pogrzebu – 806.871 zł oraz pokrycie kosztów posiłków – 181.734 zł.

1.1.3 Zadania zlecone powiatowi

W ramach zadań zleconych powiatowi Filie MOPS wypłaciły na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. **o repatriacji** (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 ze zm.):

- 4 zasiłki na ogólną kwotę **7.473,14 zł** przyznane decyzjami Prezydenta Miasta Łodzi przeznaczone na remont mieszkania repatrianta,
- 4 zasiłki (czterooosobowej rodzinie repatriantów) na kwotę **23.260,05 zł** przyznane decyzją Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, przeznaczone na pokrycie kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do RP oraz na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie.

MOPS dokonał również zakupu wyposażenia mieszkania czterooosobowej rodziny repatriantów, zaproszonej do Łodzi w ramach programu „*Rodak*”. Koszt wyposażenia wyniósł **42.728 zł**.

1.1.4 Zadania własne powiatu

- Pomoc dla rodzin zastępczych

Wśród świadczeń realizowanych w ramach zadań własnych powiatu największe wydatki związane były z wypłatą pomocy dla dzieci z rodzin zastępczych pochodzących i zamieszkałych na terenie Łodzi. W 2007 r. pomocą objęto **1.236** rodzin, w których przebywało **1.691** dzieci. Częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach oraz wydatki związane z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny wyniosły łącznie **11.910.827 zł** (kwota ta dotyczy rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych z dzieckiem oraz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych: wielodzietnych, specjalistycznych i o charakterze pogotowia rodzinnego).

W minionym roku funkcjonowało w Łodzi **40** zawodowych rodzin zastępczych, w tym **10** rodzin - wielodzietnych, w których przebywało 47 dzieci, **3** specjalistyczne rodziny wychowujące 5 dzieci niepełnosprawnych oraz **27** rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego, w których na 70 miejsc rotacyjnych przebywało 145 dzieci. Rodziny te otrzymywały wynagrodzenie na podstawie umowy zlecenia zawartej z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łodzi. Koszt wynagrodzeń wyniósł **1.225.028 zł**.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej finansował również pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na podstawie porozumień zawartych z innymi powiatami. Wydatkowane środki w kwocie **1.191.279 zł** przeznaczone zostały na wypłatę świadczeń dla 130 dzieci – mieszkańców Łodzi umieszczonych w 103 rodzinach zastępczych, zamieszkałych na terenie 53 innych powiatów.

Ponadto MOPS wydatkował kwotę **415.406 zł**, na sfinansowanie pobytu 48 dzieci – mieszkańców innych powiatów, umieszczonych w 37 rodzinach zastępczych na terenie Łodzi. Na

mocy podpisanych porozumień z 22 powiatami, miasto Łódź otrzymało dotacje na utrzymanie tych dzieci w rodzinach zastępczych.

- Pomoc dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze
W 2007 roku na różne formy pomocy dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze wydatkowano kwotę **2.948.554 zł**, w tym:
 - 53 osobom udzielono pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w łącznej kwocie 238.443 zł,
 - 603 osoby otrzymały wsparcie finansowe na kontynuowanie nauki (2.537.842 zł),
 - 95 wychowankom przyznano pomoc w formie rzeczowej na zagospodarowanie (172.269 zł),

- Pomoc pełnoletnim wychowankom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze
Na pomoc dla pełnoletnich wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze wydatkowano kwotę **1.299.087 zł**, w tym:
 - jednorazową pomoc pieniężną na usamodzielnienie o wartości: **356.488 zł** przyznano 67 pełnoletnim wychowankom,
 - 230 osoby kontynuowały naukę i z tego tytułu otrzymywały co miesiąc świadczenia pieniężne, łączna ich wysokość wyniosła **807.894 zł**,
 - 58 podopiecznym przyznano świadczenie w formie rzeczowej na zagospodarowanie o wartości: **134.705 zł**.

1.2 Pomoc realizowana przez Filię MOPS do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych

W 2007 r. działająca w ramach struktury organizacyjnej MOPS Filia do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych realizowała zadania wynikające z 3 aktów prawnych:

- ustawy z dnia 28 listopada 2003r *o świadczeniach rodzinnych* (t.j. Dz. U z 2006 r. Nr 139, poz.992 z póź. zm.),
- ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r *o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej* (Dz.U. Nr 86, poz.732 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. *o dodatkach mieszkaniowych* (Dz. U. z 2001 r. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.).

1.2.1 Świadczenia rodzinne

W 2007 r. wypłacono rodzinom zamieszkującym na terenie Łodzi **906.317** świadczeń (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami i inne świadczenia wynikające z ustawy *o świadczeniach rodzinnych*) na ogólną kwotę **97.721.830 zł**. (92.154.855 zł w ramach dotacji z budżetu państwa i 5.566.975zł. ze środków gminy).

Ze środków pochodzących z dotacji wypłacono 837.918 świadczeń na kwotę 92.154.855 zł, w tym:

- zasiłek rodzinny – 514.056 świadczeń na kwotę 31.156.333 zł
 - dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 2.575 świadczeń na kwotę 2.573.325 zł
 - dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 25.919 świadczeń na kwotę 10.367.170 zł
 - dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania - 931 świadczeń na kwotę 371.771 zł
 - dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 38.187 świadczeń na kwotę 6.650.560 zł
 - dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 32.644 świadczenia na kwotę 2.505.929 zł
 - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 29.771 świadczeń na kwotę 2.976.981 zł

- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania-1.008 świadczeń na kwotę 62.920 zł
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 37.610 świadczeń na kwotę 3.008.676 zł
- zasiłek pielęgnacyjny - 136.204 świadczeń na kwotę 20.839.023 zł
- świadczenie pielęgnacyjne – 12.703 świadczeń na kwotę 5.333.298 zł
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – 6.310 świadczeń na kwotę 6.308.869 zł

W porównaniu do 2006 r. ilość beneficjentów korzystających z powyższych świadczeń nieznacznie zmalała. Powodem takiego stanu rzeczy jest m.in. zmniejszenie bezrobocia na terenie miasta Łodzi oraz wzrost poziomu wynagrodzeń.

Uchwałą Rady Miejskiej w Łodzi Nr LXXII/1370/06 z dnia 12 lipca 2006 r. *w sprawie przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka oraz podniesienia kwot niektórych dodatków do zasiłku rodzinnego* zmienioną uchwałą Nr V/73/07 z dnia 24.01.2007 r. zostały podniesione kwoty niektórych dodatków do zasiłku rodzinnego oraz przyznana została jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Na podstawie tej uchwały w 2007 r. wypłacono ze środków gminy 68.399 świadczeń, na kwotę 5.566.975 zł, w tym:

Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu

- urodzenia dziecka - 350 świadczeń na kwotę 175 000 zł
- rozpoczęcia roku szkolnego – 29.624 świadczeń na kwotę 1.532.050 zł
- wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 37.503 świadczenia na kwotę 2.937.925 zł

oraz jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka w wys. 1.000 zł - 922 świadczenia na kwotę 922.000 zł.

1.2.2 Zaliczka alimentacyjna

Zaliczkę alimentacyjną przysługującą dzieciom, na rzecz których zasądzone są alimenty, nieściągalne w ramach egzekucji komorniczej, w roku 2007 wypłacono **4.622** rodzinom (**81.002** świadczenia na kwotę **18.231.103 zł**). Liczba ta była nieco mniejsza w porównaniu z rokiem 2006. Przyczyny takiego stanu rzeczy są analogiczne jak w przypadku świadczeń rodzinnych.

Podjęto również szereg działań wobec dłużników alimentacyjnych tj.:

- zlecono przeprowadzenie wywiadów alimentacyjnych u **3.993** dłużników,
- skierowano **3.052** zapytań do Powiatowych Urzędów Pracy o przedstawienie informacji o możliwości aktywizacji zawodowej dłużników, a w przypadku braku możliwości aktywizacji zawodowej wystąpiono z wnioskami o skierowanie dłużników do prac organizowanych na zasadach robót publicznych,
- w **674** przypadkach poinformowano prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (uchylanie się od płacenia alimentów),
- w **674** przypadkach skierowano wnioski o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikom,
- w **93** przypadkach skierowano wnioski o zwrot zatrzymanego prawa jazdy po ustaniu przyczyny zatrzymania tego dokumentu.

1.2.3 Dodatki mieszkaniowe

1 listopada 2007r Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Uchwałą Nr XVIII/361/07 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 12 września 2007 r *zmieniającą uchwałę w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej* przejął zadanie polegające na ustalaniu, przyznawaniu i wypłacaniu dodatków mieszkaniowych przewidzianych przepisami o dodatkach mieszkaniowych. Bezpośrednim realizatorem tego zadania jest Filia MOPS ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych.

W okresie od 01.11.2007 r do 31.12.2007 r wypłacono **34.347** dodatków mieszkaniowych na kwotę **4.717.998 zł**.

2. Formy pomocy niematerialnej

2.1 Pomoc środowiskowa

2.1.1 Ośrodki wsparcia

Mieszkańcom Miasta umożliwiono korzystanie z placówek (ośrodków wsparcia) pozostających w strukturze organizacyjnej MOPS:

- **18 Domów Dziennego Pobytu (795 miejsc)**, placówek przewidzianych dla osób o obniżonej sprawności psychofizycznej, które z uwagi na zaawansowany wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną wymagały wsparcia w organizacji życia codziennego. Z pomocy świadczonej przez DDP (zapewnienie posiłków, wspólne spędzanie czasu, opieki medycznej itp.) korzystały rotacyjnie **964** osoby;
- **2 Ośrodków Adaptacyjnych dla Dzieci i Młodzieży (100 miejsc)** przeznaczonych dla osób upośledzonych umysłowo. Przebywającym tam rotacyjnie **98** podopiecznym zapewniono opiekę medyczną, psychologiczną, terapeutyczną i wychowawczo-rewalidacyjną, opartą na indywidualnych programach usprawniania. Przy Ośrodku Adaptacyjnym przy ul. Rojnej 18a działał również Punkt Konsultacyjny dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności, prowadzony przez psychologa, pedagoga i terapeutów;
- **4 Świetlic Środowiskowych (105 miejsc)**, w których pod opieką specjalistów pozostawało **224** dzieci z rodzin patologicznych lub niewydolnych wychowawczo. Głównym zadaniem Świetlic jest profilaktyka patologii społecznej, poprzez udzielanie dzieciom pomocy w przewyciężaniu trudności szkolnych, przyswajanie pozytywnych wzorców zachowań i pożądaných społecznie wartości oraz kształtowanie praktycznych umiejętności koniecznych do prawidłowego funkcjonowania w życiu. Podczas pobytu w świetlicach dzieci odrabiają lekcje - mają zapewnioną pomoc fachowców z możliwością korzystania z indywidualnych konsultacji, zajęć wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych. Pozostałe cele realizowane są podczas zabaw, inscenizacji, treningów w odgrywaniu ról społecznych itp. W każdej ze świetlic dzieci mają zapewniony ciepły posiłek.
- **Schroniska dla Bezdomnych Kobiet** dysponującego wydzielonymi miejscami noclegowymi (**62** miejsca w Schronisku i **20 miejsc** noclegowych). W ciągu roku do Schroniska przyjęto **127 osób** (79 rodzin, w tym **79** kobiet i **48** dzieci) nie posiadających własnego miejsca zamieszkania lub nie mogących z różnych przyczyn przebywać w dotychczasowym środowisku. Osobom tym zapewniono pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych (mieszkaniowych, zawodowych, zdrowotnych, opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych itp.) świadczoną przez personel placówki oraz współdziałające z nią instytucje i organizacje przeciwdziałające zjawisku bezdomności. Aż 74 rodziny (94% wszystkich przebywających w Schronisku) przystąpiła do realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. 35 osób (19 rodzin) po opuszczeniu Schroniska powróciło do dawnego miejsca zamieszkania, otrzymało lub wynajęło mieszkanie, zamieszkało u rodziny. W okresie jesienno-zimowym z miejsc noclegowych korzystało 81 rodzin – **76** kobiet i **5** dzieci;

2.1.2 Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezrobotnych

Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezrobotnych (funkcjonujące w ramach Filii MOPS Łódź-Bałuty), obejmowało pomocą osoby bezrobotne, deklarujące chęć aktywnego poszukiwania pracy. Osobom tym umożliwiono korzystanie z ofert pracy, pozyskiwanych najczęściej bezpośrednio od pracodawców, udzielano konsultacji psychologicznych, porad prawnych, pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych.

W 2007 r. Centrum objęło pomocą **391** osób bezrobotnych, które zarejestrowane zostały jako poszukujące pracy. Pozyskano dla nich **329** ofert pracy od 33 pracodawców, które przekazano 319 osobom.

Zgłaszającym się osobom udzielono **413** konsultacji m.in. prawnych, psychologicznych, dotyczących przemocy w rodzinie i uzależnień, z których skorzystały **194** osoby.

Kontynuowano również realizację programu zapobiegania bezrobociu wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Program z zakresu orientacji szkolnej i zawodowej oraz doradztwa zawodowego skierowany był głównie do uczniów ostatnich klas szkół zasadniczych i techników. Uczestniczyło w nim **171** uczniów z 8 Zespołów Szkół Ponadgimnazjalnych i 1 Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. Zajęcia prowadzone były metodą warsztatową, bezpośrednio na terenie tych placówek.

2.1.3 Centrum Aktywności Lokalnej

W Filii MOPS Łódź-Bałuty kontynuowano program **Ośrodek Pomocy Społecznej jako Centrum Aktywności Lokalnej**. Celem programu jest aktywizowanie społeczności lokalnej i tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy.

W 2007 r. w ramach CAL działały:

- 2 grupy samopomocowe matek wychowujących dzieci niepełnosprawne, w których uczestniczyły 22 matki i 22 dzieci. Spotkania grup odbywały się co 2 tygodnie – organizowano zajęcia rehabilitacyjne, wspólne wycieczki, uroczystości okolicznościowe, otwarty plener plastyczny;
- *Klub Haftu Pod Lilią*, w którym uczestniczyło 12 kobiet. Spotkania odbywały się raz w tygodniu. Członkinie Klubu współpracowały z Biblioteką Osiedlową, w której zorganizowały wystawę swoich prac i spotykały się z młodzieżą;
- *Klub Anonimowych Alkoholików* (ok. 18 osób raz w tygodniu uczestniczyło w spotkaniach grupy). W grudniu 2007 r. *Klub* obchodził pierwszą rocznicę swego istnienia.

Zorganizowano również szereg imprez tematycznych i okolicznościowych integrujących środowisko lokalne, w tym festyn dla osób niepełnosprawnych na terenie zakładów PRIMA. W imprezach uczestniczyło ponad 1.000 mieszkańców z Osiedli Radogoszcz Wschód i Radogoszcz Zachód.

2.1.4 Praca socjalna

Niezależnie od pomocy materialnej osoby zgłaszające się do MOPS korzystały również z pomocy świadczonej przez pracowników socjalnych w formie **pracy socjalnej**, rozumianej jako działalność skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania.

Wsparcia tego, pracownicy socjalni udzielali w ramach własnych kompetencji - w formie porad, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, pomocy w utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem itp. Przekazywali również informacje gdzie i do jakiej instytucji lub organizacji można się zwrócić w celu uzyskania odpowiedniej formy pomocy.

W ramach pracy socjalnej analogicznie jak w latach poprzednich, również w analizowanym okresie pracownicy MOPS przy ścisłej współpracy z Policją, kuratorami sądowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami podejmowali działania zmierzające do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

W wyniku tej współpracy w **220** przypadkach zastosowano procedurę „*Niebieskiej Karty*”, skutkującą podjęciem kroków prawnych wobec 37 sprawców przemocy, w tym wszczęciem postępowania karnego wobec 29 sprawców.

Pomoc ofiarom przemocy polegała na zorganizowaniu grup wsparcia z udziałem policjanta, pedagoga szkolnego, kuratora sądowego, kierowaniu na terapię występowaniu z wnioskiem o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego wobec sprawców przemocy, udzieleniu pomocy prawnej i psychologicznej.

Ogółem w ciągu roku pracą socjalną objętych było **37.982** rodziny (w tym: **73.671** osób).

2.2 Pomoc stacjonarna

2.2.1 Domy Pomocy Społecznej

Osoby, które z powodu zaawansowanego wieku lub określonych schorzeń nie mogły pozostać w środowisku korzystały z pomocy świadczonej w **11** domach pomocy społecznej prowadzonych przez Miasto, w tym:

- 4 dla osób w podeszłym wieku (352 miejsca),
- 3 dla osób przewlekle somatycznie chorych (841 miejsc),
- 2 dla osób przewlekle psychicznie chorych (339 miejsc),
- 2 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (207 miejsc).

Ogółem dps-y dysponowały **1.739** miejscami. W minionym roku w domach tych przebywało rotacyjnie **2.148** osób. Natomiast **110** mieszkańców miasta umieszczonych było w domach poza Łodzią.

Domy pomocy społecznej, zgodnie z założeniami, miały za zadanie zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, społecznych i religijnych przebywających w nich podopiecznych, przy uwzględnieniu wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Tak jak w poprzednich latach zapewniały, oprócz miejsca zamieszkania, wyżywienia i odzieży także opiekę, pielęgnację i pomoc w podstawowych czynnościach życiowych. Świadczyły usługi wspomagające, polegające na prowadzeniu terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności i zaspokajaniu potrzeb religijnych i kulturalnych. Podejmowały działania zmierzające do usamodzielnienia mieszkańców, w miarę ich możliwości. Kładły także nacisk na utrzymywanie i rozwijanie przez podopiecznych kontaktów z rodziną i środowiskiem.

W przypadku dzieci, świadczyły również usługi w zakresie potrzeb edukacyjnych. Podopieczni mieli możliwość nauki i uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjnych. Istotną metodą edukacyjną było uczenie i wychowywanie przez doświadczenia życiowe.

Z uwagi na strukturę wieku mieszkańców Łodzi, zapotrzebowanie na miejsca w tego typu placówkach sukcesywnie wzrasta. Wg stanu na dzień 31.12.2007 r. na umieszczenie oczekiwało **885** kolejnych osób.

2.2.2 Całodobowe Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze

Dzieci i młodzież objęta była pomocą stacjonarną świadczoną w **14** całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Miasto, w tym w:

- 9 Domach Dziecka (346 miejsc),
- 1 Domu Dziecka dla Małych Dzieci – placówce wielofunkcyjnej (97 miejsc),
- 2 Pogotowiach Opiekuńczych - placówkach interwencyjnych (69 miejsc),
- 2 Rodzinnych Domach Dziecka (19 miejsc).

Ogółem w ramach **531** planowanych miejsc, w 2007 r. w placówkach przebywało rotacyjnie **1.108** wychowanków. Ponadto **89** łódzkich dzieci przebywało w placówkach na terenie innych powiatów.

Wszystkie całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniały dzieciom i młodzieży pozbawionej częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, ciągłą lub okresową opiekę. Współdziałały również z rodzinami dzieci w zakresie powrotu wychowanków do środowiska. Zabezpieczały wychowankom możliwość zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych i rozwojowych.

We wszystkich placówkach realizowane były programy, przeznaczone:

- dla wychowanków np. zagrożonych demoralizacją, wymagających gimnastyki korekcyjnej, rozpoczynających proces usamodzielnienia, pragnących poznać tożsamość kulturową łódzkich

narodowości, mających trudności w radzeniu sobie ze stresem oraz agresją własną i otoczenia, z problemami logopedycznymi, z deficytami w rozwoju emocjonalnym. Ich głównym celem było nauczenie dzieci radzenia sobie z negatywnymi emocjami, uczenia samodzielności w dorosłym życiu w tym także aktywizacji zawodowej, usuwanie wad postawy i wymowy, rozwijanie talentów dzieci, budzenie uczuć empatycznych, przeciwstawianie się negatywnym wpływom rówieśników, przeciwdziałanie uzależnieniom,

- dla rodziców dzieci umieszczonych w placówkach - przede wszystkim w zakresie wzmocnienia więzi pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz motywowania rodziców do ustabilizowania własnej sytuacji i zmiany stylu życia umożliwiającego powrót dziecka do rodziny.

Placówki brały też udział w programach organizowanych przez inne podmioty np. przez.:

- Agencję Doradztwa Personalnego Arkana – program miał na celu przygotowanie do wejścia na rynek pracy młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym,
- Towarzystwo Wspierania Dziecka i Rodziny „Lokomotywa” – program dotyczył reintegracji rodzin,
- Euroszkołę – program kształcił umiejętność posługiwania się językiem angielskim,
- PROM – program przeznaczony dla dzieci zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków,
- Fundację Robinson Cruoe – która w ramach programu uczyła planowania dalszej edukacji i kariery zawodowej, także rozwijania aktywności twórczej,
- Przychodnię Psychologiczno – Pedagogiczną przy SOSW Tarnowskie Góry – program dotyczył współczesnych zagrożeń życia, sublimacji własnych emocji i sposobów radzenia sobie z nimi.

Pracę wychowawców i opiekunów dziecięcych zatrudnionych w publicznych całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych wspierali wolontariusze. W 2007 r. 49 osób w ramach wolontariatu stale współpracowało z placówkami, a 94 okresowo.

Mimo intensywnej działalności propagującej rodzicielstwo zastępcze utrzymuje się duże zapotrzebowanie na miejsca w stacjonarnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych .

Wg. stanu na dzień 31.12.2007 r. na umieszczenie w domu dziecka oczekiwało **239** dzieci, w tym 105 dzieci oczekiwało w środowisku rodzinnym.

2.2.3 Dom Międzypokoleniowy „Bednarska”

W roku 2007 w ramach działalności *Domu Międzypokoleniowego „Bednarska”* przy ul. Bednarskiej 15a. przebywało rotacyjnie: 49 dzieci w Domu Dziecka Nr 9 i 19 osób w Domu Dziennego Pobytu.

Zgodnie z założeniami w budynku funkcjonował również „*Dom Pamięci i Przyszłości*” prowadzony przez Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę Niemiecką, które w roku 2007 zorganizowało:

- szereg spotkań ze swymi członkami oraz z młodzieżą (uczestniczyły w nich ogółem 684 osoby),
- lekcje historii,
- konkursy,
- sympozja przedstawiające losy robotników przymusowo deportowanych do III Rzeszy, którzy powrócili do kraju,

Rozpoczęto także przygotowania do uroczystości z okazji XX-lecia powstania Stowarzyszenia Podjęto również 3 delegacje zagraniczne z Ukrainy, Niemiec i Wielkiej Brytanii

Integracja pokoleń rezydujących w *Domu Międzypokoleniowym* polegała przede wszystkim na organizowaniu wspólnych uroczystości okolicznościowych, wyjazdów rekreacyjnych, spacerów, wyjść do kina, teatru, wykonywaniu prostych prac domowych itp. W czasie wspólnego obcowania wychowankowie Domu Dziecka uczyli się szacunku dla ludzi starszych, a także historii, stanowiącej ważny element w wychowaniu młodego pokolenia.

3. Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych

W roku 2007 **Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych** działający w strukturze organizacyjnej MOPS kontynuował realizację zadań Miasta w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków PFRON oraz ze środków Miasta (dofinansowanie w wysokości 5% kosztów funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej). Ogółem na realizację tego zadania przeznaczono kwotę **18.224.046 zł** – wydatkowano **17.477.375 zł** tj. 95,9% zaplanowanego limitu.

Ogólna kwota przyznanych dofinansowań i zawartych umów (wynosząca **18.308.901 zł**) przekroczyła wysokość rocznego limitu, ponieważ w przypadkach rezygnacji wnioskodawców, niższych niż umowne koszty realizacji umowy itp. - nie wykorzystane środki były natychmiast przyznawane kolejnym wnioskodawcom. Najczęściej dotyczyło to turnusów rehabilitacyjnych. Jedenastu wnioskodawców w ostatniej chwili odstąpiło od realizacji umów o likwidację barier architektonicznych, podając jako przyczyny: brak własnych środków (20% kwoty wynikającej z umowy) lub trudności ze znalezieniem wykonawcy.

Ze środków wydatkowanych przez Zespół, w 2007 r. skorzystało ogółem **17.716** niepełnosprawnych mieszkańców Łodzi, w tym:

- z turnusów rehabilitacyjnych - **6.852** osoby (5.864.184 zł),
- z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych oraz do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób indywidualnych, placówek i organizacji - **6.456** osób (4.724.828 zł),
- z dofinansowania do urządzeń służących do przełamywania barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się - **384** osoby (2.614.942 zł),
- z dofinansowania do działalności 9 warsztatów terapii zajęciowej - **276** osób (4.094.777 zł),

W imprezach sportowo-turystyczno-rekreacyjnych dofinansowanych przez Zespół uczestniczyło **3.748** osób, głównie niepełnosprawnych i ich opiekunów (178.644 zł).

Liczba beneficjentów korzystających z dofinansowania była niższa niż w roku 2006 z powodu wzrostu jednostkowych kwot dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, odstępowania w ostatniej chwili od umów o likwidację barier architektonicznych, a także zbyt późnego zwiększenia limitu środków na realizację tego zadania.

III. Orzekanie o niepełnosprawności

W roku 2007 do **Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności** działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej wpłynęły **13.944** wnioski o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Składy Orzekające na odbytych posiedzeniach wydały **16.938 orzeczeń** (1.707 – orzeczeń o niepełnosprawności i 15.231 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności) tj. o 2.769 więcej niż w roku 2006. W ciągu roku Zespół wystawił również 6.466 legitymacji dokumentujących niepełnosprawność.

Zwiększenie liczby rozpatrzonych wniosków możliwe było dzięki znacznemu wzrostowi środków finansowych przeznaczonych na działalność Zespołu. W roku 2007 przeznaczono na ten cel kwotę 1.335.804zł. tj. o 358.858zł. (36,7%) więcej niż w roku 2006.

Dzięki posiadanym środkom podjęto szereg czynności usprawniających obsługę interesantów i doposażono Zespół w sprzęt techniczny (kserokopiarki, zestawy komputerowe, skanery). Zorganizowano i wyposażono archiwum, rozwiązując tym samym problem przechowywania akt na kilka najbliższych lat. Dokonano wewnętrznych zmian organizacyjnych, które usprawniły obsługę interesantów i znacznie skróciły okres oczekiwania na wydanie orzeczenia. Pozyskane dodatkowe środki finansowe w grudniu 2007 r. poprawiły pracę zatrudnionych pracowników (zorganizowano zaplecze socjalne, dostęp do sprzętu biurowego itp.) i umożliwiły uzupełnienie wyposażenia gabinetów lekarskich.

Aktualnie funkcjonowanie Zespołu opiera się na systemie komputerowym EKSMOoN, którego wdrożenie rozpoczęto z początkiem roku 2007.

IV. Współdziałanie MOPS z podmiotami niepublicznymi realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej

Działając w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy tj.:

- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. **o pomocy społecznej** (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. **Prawo zamówień publicznych** (Dz. U. Nr 19 poz. 117 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. **o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (Dz. U. Nr 96 poz. 873).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z szeregiem podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych powierzając im realizację niektórych zadań z zakresu pomocy społecznej.

W roku 2007 podmiotom tym (39) powierzył w ramach zawartych umów realizację następujących zadań:

Opieka nad rodziną i dzieckiem

1. prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych (wsparcia dziennego, socjalizacyjnych, rodzinnych),
2. prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych,
3. prowadzenie wojewódzkiego banku danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka,
4. przeprowadzenie kampanii rodzicielstwa zastępczego,
5. prowadzenie pododdziału preadopcyjnego,
6. prowadzenie ośrodka poradnictwa rodzinnego,
7. realizację programu rozwoju niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych,
8. prowadzenie hostelu przy placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej,
9. tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie: Punkt wsparcia „**Przystanek 13**” dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z dzielnicy Łódź-Bałuty,
10. prowadzenie mieszkań chronionych dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych,
11. prowadzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa,
12. prowadzenie domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
13. zorganizowanie i przeprowadzenie Łódzkich Dni Rodziny i IV Światowego Kongresu Rodzin.

Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku, leków oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym

14. zapewnienie miejsc noclegowych w schroniskach i noclegowniach,
15. prowadzenie programu osłonowego „*Autobus dla bezdomnych i potrzebujących*”,
16. prowadzenie punktu pomocy charytatywnej,
17. realizację Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej - PEAD.

Organizowanie i świadczenie opieki osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę lub inne przyczyny, nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu

18. prowadzenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
19. prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

20. prowadzenie środowiskowych domów samopomocy,
21. prowadzenie domów pomocy społecznej,
22. prowadzenie Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy,
23. prowadzenie domu dziennego pobytu,
24. prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy.

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, przemocą domową i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne (zadanie realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

25. prowadzenie banku żywności,
26. prowadzenie jadłodajni i kuchni społecznych,
27. podjęcie działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar sprawców przemocy (apteki komunalne).
28. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli,
29. realizację programów aktywizacji zawodowej dla osób uzależnionych, bezrobotnych po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
30. realizację programów reintegracji społecznej dla osób uzależnionych,

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem substancji psychoaktywnych (zadanie realizowane w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii)

31. organizowanie i prowadzenie ośrodków rehabilitacyjno-readaptacyjnych,
32. realizację programów aktywizacji zawodowej dla osób uzależnionych, bezrobotnych po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego.

Ad.1. Prowadzenie **placówek opiekuńczo-wychowawczych** (wsparcia dziennego, socjalizacyjnych, rodzinnych).

W 2007 r. na zlecenie MOPS prowadzono:

- **31** placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, tj. **15** ognisk wychowawczych, **15** świetlic środowiskowych oraz **1** klubu. Placówki te prowadziło 12 podmiotów m.in. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Fundacja Pomocy Rodzinie „Opoka”, Zgromadzenie Sióstr Urszulanek. Uczestnikom zapewniono pomoc w rozwiązywaniu problemów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych, pomoc w nauce, zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne i logopedyczne, organizację czasu wolnego i dożywianie. W ciągu roku z placówek tych, przewidzianych na ogólną liczbę **1.200** miejsc korzystało **2.020** dzieci;
- **2** placówki opiekuńczo-wychowawcze socjalizacyjne: Dom Dziecka „Ochronka Bałucka” prowadzony przez Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycieli Sióstr Salezjanek (17 miejsc), i Dom Dziecka dla Dzieci Chorych prowadzony przez Fundację „Dom w Łodzi” (9 miejsc) zapewniające całodobową opiekę nad dziećmi, kształcenie i wyrównywanie opóźnień szkolnych (przebywało w nich 40 dzieci);
- **3** rodzinne domy dziecka (20 miejsc), w których przebywało 20 dzieci.

Ad. 2 i 3. Prowadzenie **Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych i Wojewódzkiego Banku Danych** o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka.

- **Ośrodki Adopcyjno - Opiekuńcze** prowadziły działalność diagnostyczno-konsultacyjną, m.in. w zakresie pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość prowadzenia rodzinnej opieki zastępczej, szkolenia i wspierania psychologiczno-pedagogicznego osób prowadzących rodzinną opiekę zastępczą oraz rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinnych formach opieki zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tak jak w latach poprzednich w 2007 r. MOPS powierzył ww. zadanie 3 podmiotom: Centrum Służby Rodzinie prowadzącemu Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy, Oddziałowi Terenowemu Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „SZANSA”, w ramach którego działał Ośrodek Rodzin Zastępczych oraz Oddziałowi Regionalnemu Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, w ramach którego działał Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy.

W 2007 r. Ośrodki utworzyły **132** nowe rodziny, przeszkoliły 117 kandydatów, w tym 94 na rodziny adopcyjne i 23 na rodziny zastępcze.

W rodzinach umieszczono **266** dzieci, w tym: w rodzinach adopcyjnych 116 dzieci, w rodzinach zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem 20 dzieci, w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem 9 dzieci, w rodzinach zastępczych wielodzietnych zawodowych 26 dzieci, w rodzinach pełniących funkcję pogotowia rodzinnego 95 dzieci.

- Centrum Służby Rodzinie Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy prowadzi od dnia 30 maja 2007 r. **Wojewódzki Bank Danych** o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach do sprawowania zastępczych form opieki i wychowania rodzinnego. (Podmiot w maju 2007 r. został wyznaczony przez Wojewodę Łódzkiego do realizacji zadania).

W 2007 r. do Banku Danych zgłoszono 78 dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia, dla 8 dzieci Bank znalazł rodzinę we własnym zakresie, dla 5 dzieci znaleziono rodzinę adopcyjną na terenie województwa i kraju, 6 dzieci umieszczono w rodzinach zastępczych, 31 dzieci uzyskało kwalifikację do adopcji poza granicami kraju, w tym dla 2 dzieci pozyskano zagraniczną rodzinę adopcyjną. Bank Danych gromadził informacje z Ośrodków Adopcyjno – Opiekuńczych z terenu województwa łódzkiego oraz z terenu kraju.

Ad. 4 Prowadzenie **kampanii rodzicielstwa zastępczego**

Miasto zleciło organizacjom pozarządowym: Centrum Służby Rodzinie, Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Regionalny, Towarzystwu Rozwoju Aktywności Dzieci „Szansa” przeprowadzenie w II półroczu 2007 r. kampanii rodzicielstwa zastępczego.

Kampanie miały na celu wykreowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskanie osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka lub pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W ramach kampanii podejmowane były następujące działania: dystrybucja ulotek i kalendarzy, akcje promocyjne i reklamowe, dni otwarte w ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych, spotkania z rodzinami zastępczymi oraz mieszkańcami miasta, konferencje prasowe.

Ad. 5. Prowadzenie **Pododdziału Preadopcyjnego**

W 2007 roku kontynuowano współpracę z II Szpitalem Miejskim im.L.Rydygiera w Łodzi w zakresie prowadzenia Pododdziału Preadopcyjnego, do którego przyjmowano „dzieci niechciane” – porzucone lub pozostawione przez matki w szpitalach położniczych z terenu Łodzi. Pododdział dysponuje 10 miejscami. Prowadzi działalność w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych dzieci – w tym zabezpiecza kompleksową opiekę medyczną, ściśle współpracuje z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi oraz innymi instytucjami zajmującymi się opieką nad dzieckiem, a także z rodzinami naturalnymi, zastępczymi i adopcyjnymi.

W 2007 r. Pododdział objął opieką łącznie **55** noworodków urodzonych i pozostawionych zarówno w II Szpitalu Miejskim jak i w oddziałach położniczych innych szpitali łódzkich, z czego 45 dzieci zostało przyjętych w roku 2007. Decyzją Sądu Rodzinnego 24 noworodków zostało przekazanych do rodzin adopcyjnych, 18 zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego, 1 dziecko otrzymało skierowanie do Domu Dziecka dla Małych Dzieci w Łodzi, 4 powróciło do rodziny naturalnej.

Ad.6 Prowadzenie **ośrodka poradnictwa rodzinnego**

W 2007 r. MOPS powierzył ww. zadanie Fundacji Pomocy Rodzinie „Opoka” z siedzibą w Łodzi pl. Barlickiego 11. W ramach realizacji zadania Fundacja zobowiązana była do udzielania konsultacji i poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenia terapii rodzinnej dla osób i rodzin w sytuacjach kryzysowych.

W 2007 r. z pomocy ośrodka skorzystało **135** osób, w tym 31 mężczyzn, 58 kobiet i 46 dzieci

Ad. 7 Realizacja programu rozwoju niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych

W 2007 r. MOPS powierzył realizację ww. zadania Oddziałowi Terenowemu Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” z siedzibą w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 17.

Celem programu było wzmocnienie systemu rodzinnej zawodowej opieki zastępczej na terenie Łodzi, zwiększenie zainteresowania rodzinną opieką zastępczą wśród mieszkańców miasta, zwiększenie liczby kandydatów na opiekunów zastępczych oraz ich przygotowanie do pełnienia roli zawodowych rodzin zastępczych, a także udzielanie wsparcia w już funkcjonujących rodzinach.

Zadanie to zrealizowane było poprzez przeprowadzenie akcji promocyjnej (dystrybucja ulotek, plakatów, kalendarzy, akcja promocyjna w prasie), przygotowanie kandydatów na opiekunów zastępczych (badania psychologiczne u 23 kandydatów, 14 wywiadów środowiskowych), wspieranie rodzin zastępczych (stały kontakt z zawodowymi rodzinami, wsparcie i poradnictwo telefoniczne, pomoc w rozwiązywaniu problemów, pomoc psychologiczna i pedagogiczna).

W ramach programu pozyskano 24 kandydatów (rodziny) na opiekunów zastępczych, udzielono wsparcia 25 rodzinom zawodowym oraz 5 rodzinom zastępczym długoterminowym spokrewnionymi niespokrewnionych z dzieckiem.

Ad. 8 Prowadzenie hostelu przy placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej

W 2007 r. na zlecenie Miasta Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki Sióstr Salezjanek uruchomiło przy placówce opiekuńczo – wychowawczej wsparcia dziennego (ul. Brauna 5) hostel dla dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Dzieci miały zapewnioną opiekę zdrowotną, terapeutyczną, edukacyjną, bytową, wyżywienie, a także w miarę możliwości odzież, obuwie itp.

W ciągu roku w hostelu przebywało **22** dzieci.

Ad. 9 Tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie: „Punkt wsparcia „Przystanek 13” dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z dzielnicy Łódź-Bałuty”

Program realizowany był na zlecenie Miasta przez dwa podmioty: Stowarzyszenie Ewangelizacyjno-Charytatywne „Mocni w Duchu” oraz Caritas Archidiecezji Łódzkiej. W ramach programu Stowarzyszenie „Mocni w Duchu” prowadziło pedagogikę ulicy.

Program miał na celu dotarcie do dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (w tym z rodzin, w których występowało zjawisko przemocy), nawiązanie z nimi kontaktu i udzielenie stosownej pomocy m.in. poprzez organizowanie zajęć edukacyjnych, terapeutycznych mogących w sposób istotny wpływać na ich rozwój intelektualny i emocjonalny. Podejmowano również współpracę z rodzinami dzieci uczestniczącymi w programie. Ogółem w programie wzięło udział **118** dzieci zamieszkałych w rejonie ulic: Helskiej, Rybnej, Limanowskiego, Zachodniej i Bazarowej.

Ad. 10 Prowadzenie mieszkań chronionych dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych

W 2007 r. MOPS kontynuował realizację ww. zadania we współpracy z Fundacją im. Joanny Bednarczyk, prowadzącą Mieszkanie Chronione dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego przy al. Unii 18 m. 5. Od dnia 1 lipca 2007 r. Fundacja uruchomiła drugie niepubliczne mieszkanie chronione przy ul. Więckowskiego 51 m.16. W ww. mieszkaniach przebywali byli wychowankowie łódzkich domów dziecka, którzy w oczekiwaniu na własny lokal przygotowywali się do samodzielnego życia.

W 2007 r. z mieszkania przy al. Unii skorzystało 7 dziewcząt, z mieszkania przy ul. Więckowskiego – 4 chłopców.

Ad. 11 Prowadzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa

W 2007 r. ww. zadanie kontynuowało 7 Podmiotów: Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii, Centrum Służby Rodzinie, Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Łódzkie Towarzystwo Wspierania Dziecka i Rodziny „Lokomotywa”, Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii, Konwent Bonifratrów oraz Fundacja Pomocy Rodzinie „Opoka”, które udzielały wsparcia rodzinom

w kryzysie, porad psychologicznych, prawnych, rodzinnych, prowadziły terapię rodzinną, psychoedukację, programy edukacyjno-terapeutyczne itp. Z pomocy skorzystało łącznie **12.739** osób, którym udzielono **16.694** porady.

Ad. 12 Prowadzenie **domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży**

Na zlecenie Miasta Centrum Służby Rodzinie prowadziło **Dom Samotnej Matki** im. Stanisławy Leszczyńskiej przy ul. Nowe Sady 17, w którym oprócz całodobowej opieki i pomocy w zakresie potrzeb bytowych i socjalnych, matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży uzyskały pomoc psychoterapeutyczną, zostały przygotowane do świadomego i odpowiedzialnego macierzyństwa.

W 2007 r. z pomocy Domu Samotnej Matki skorzystało **65** kobiet i **84** dzieci.

Ad. 13 zorganizowanie i przeprowadzenie **Łódzkich Dni Rodziny i IV Światowego Kongresu Rodzin**

- W 2007 r. Centrum Służby Rodzinie we współpracy z MOPS, zorganizowało **XIV Łódzkie Dni Rodziny** pod hasłem „Zdrowa rodzina”, podczas których odbyły się cykle warsztatów, spotkań i konferencji promujących rodzinę jako środowisko prawidłowego rozwoju człowieka i przeciwdziałania patologiom społecznym. W XIV Łódzkich Dniach Rodziny udział wzięło ok. **10.000** osób.
- W 2007 r. MOPS powierzył Centrum Służby Rodzinie promocję działań prorodzinnych podejmowanych na terenie Łodzi. Promocja ta miała miejsce w czasie trwania IV Kongresu Rodzin, który odbył się w Warszawie. Promowano rodzicielstwo zastępcze i Miasto Łódź poprzez dystrybuowanie folderów pod nazwą „Łódź – Miasto Przyjazne Rodzinie”, płyt CD „Małego Chóru Wielkich Serc”, zorganizowanie koncertu tego Chóru i wystawę poświęconą prof. Włodzimierzowi Fijałkowskiemu, znanemu łódzkiemu lekarzowi.
W IV Kongresie Rodzin wzięło udział ponad **3.000** osób.

Ad. 14 Zapewnienie **miejsc noclegowych w schroniskach i noclegowniach**

W 2007 r. MOPS kontynuował realizację ww. zadania we współpracy z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta, które prowadziło na terenie Łodzi **3 schroniska dla osób bezdomnych** - **2 dla mężczyzn (164 miejsca)** i **1 dla kobiet z dziećmi (42 miejsca)**, **noclegownię dla mężczyzn (120 miejsc)** oraz **Mieszkania Readaptacyjne dla mężczyzn (6 miejsc)**.

W 2007 r. ze schronisk skorzystało **716** osób, w tym 616 mężczyzn, 100 kobiet i dzieci, z noclegowni **864** mężczyzn, zaś z mieszkań readaptacyjnych **14** mężczyzn.

Wszystkie schroniska Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, obok możliwości czasowego zamieszkania zapewniały: całodzienne wyżywienie, możliwość kąpieli, prania i zmiany odzieży, uzupełnienia brakującej garderoby, poradnictwo prawne, poradnictwo socjalne (pomoc w załatwianiu spraw urzędowych - wyrobieniu dowodu tożsamości, złożeniu wniosku dot. przydziału lokalu socjalnego, złożeniu dokumentów dot. przyznania świadczenia rentowego lub emerytalnego itp.), bezpłatne wykonanie fotografii do dokumentów tożsamości, możliwość tymczasowego zameldowania, pomoc psychoterapeutyczną, opiekę lekarską i pielęgniarską.

We współpracy z Wydziałem Zdrowia Publicznego UMŁ podopieczni Schronisk objęci byli badaniami profilaktycznymi w zakresie wczesnego wykrywania chorób płuc (RTG wykonano u 73 osób), badaniami spirometrycznymi (216 osób), 91 osobom oznaczono poziom cholesterolu i ustalono kierunki leczenia. Kontynuowano także współpracę z aptekami w celu pozyskiwania leków i środków opatrunkowych.

We wszystkich schroniskach realizowane były także *indywidualne programy wychodzenia z bezdomności* zapewniające osobie bezdomnej wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności. Przystąpienie do uczestnictwa w programie umożliwiało osobie bezdomnej korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Program był koordynowany przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej.

Mieszkania Readaptacyjne przeznaczone były dla osób, które zakończyły podstawowy program pomocy osobie bezdomnej w schroniskach i oczekiwały na mieszkanie z zasobów gminy, a dalszy ich pobyt w schronisku skutkowałby opóźnieniem procesu usamodzielnienia. W ciągu roku osoby zamieszkujące w Mieszkaniach uczestniczyły w 48 sesjach terapeutycznych, 97 spotkaniach indywidualnych z psychoterapeutą, były praktycznie przygotowywane do samodzielnego życia poprzez codzienną naukę przygotowywania posiłków, gospodarowania czasem i środkami finansowymi. Ponadto mieszkańcy Mieszkań Readaptacyjnych korzystali z porad Punktu Aktywizacji Bezrobotnych w zakresie poszukiwania i utrzymania miejsca pracy (97 porad) oraz uczyli się obsługi komputera.

Ad. 15 Prowadzenie programu osłonowego „**Autobus dla bezdomnych i potrzebujących**”

Dzięki dotacji uzyskane od Miasta, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta przy współudziale MOPS w okresie jesienno-zimowym po raz kolejny realizowało program osłonowy pod nazwą „**Autobus dla bezdomnych i potrzebujących**”.

Założeniem programu było zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych osobom bezdomnym (zapewnienie posiłku, ciepłej odzieży, leków, podstawowej opieki pielęgnarskiej), zmotywowanie bezdomnych do zmiany sposobu życia i podjęcia próby wyjścia z bezdomności, zminimalizowanie zagrożenia zamarznięcia oraz zmniejszenie liczby osób bezdomnych pozostających bez schronienia i zabezpieczenia socjalnego.

Autobus kursował w okresie od 01 stycznia 2007 r. do 15 marca 2007 r. oraz od 01 grudnia 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. w godzinach nocnych (od 22⁰⁰ do 4⁰⁰). Trasę *Autobusu* wyznaczono z siedziby Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Szczytowej 11, poprzez dworce kolejowe (skupiska osób bezdomnych): Łódź-Fabryczna, Łódź-Żabieniec, Łódź-Kaliska – docelowo do Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Spokojnej 10/12 i Noclegowni dla Bezdomnych Kobiet ul. Gałczyńskiego 7.

W cyklu realizacji programu wydano **21.339** gorących posiłków, **850 osób** odwiedziło do łódzkich noclegowni. Autobus obsługiwali wolontariusze rekrutujący się spośród mieszkańców Schroniska przy ul. Szczytowej 11 oraz opiekun – sanitariusz.

Ad. 16 Prowadzenie **punktu pomocy charytatywnej**

Realizację zadania podobnie jak w latach poprzednich MOPS powierzył Caritas Archidiecezji Łódzkiej z siedzibą w Łodzi przy ul. Gdańskiej 111. Do Punktu zgłaszały się osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, którym przekazywano m.in.: paczki żywnościowe, odzież, bieliznę, obuwie środków czystości, sprzęt gospodarstwa domowego itp.

W 2007 r. z Punktu Pomocy Charytatywnej skorzystało **5.516** osób, w tym 1.839 mężczyzn, 2.043 kobiet i 1634 dzieci.

Ad. 17 Realizacja **Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej - PEAD**

W 2007 r. w ramach **Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej – PEAD**, realizowanego na zlecenie Miasta przez Caritas Archidiecezji Łódzkiej i Fundację „Bank Żywności” wydano **19.021** osobom **650 ton** żywności (mleko UHT, mąka pszenna, makaron, kasza jęczmienna, cukier, płatki kukurydziane, ser żółty i topiony oraz dżemy).

Ad. 18 Prowadzenie **usług opiekuńczych**, w tym specjalistycznych

Realizatorami usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania podopiecznych pomocy społecznej (niepełnosprawnych z powodu wieku lub choroby) tak jak w latach poprzednich było 6 podmiotów: Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż, Agencja Usługowo-Opiekuńcza „Serce”, Agencja Usługowo-Opiekuńcza „Pomocna Dłoń”, Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów, prowadzący Stację Opieki BETEL oraz Konwent Bonifratrów.

Z usług, polegających głównie na świadczeniu pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego (przygotowywaniu lub dostarczaniu posiłków, dokonywaniu niezbędnych zakupów, prostym sprzątanii itp.) oraz wykonywaniu zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych, skorzystało **4.616** osób (wykonano **1.409.246** godzin usługowych).

Ad. 19 Prowadzenie **mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

W 2007 r. MOPS kontynuował ww. zadanie we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Niepełnosprawnych w Łodzi, ul. Zawiszy Czarnego 22, które prowadziło Mieszkania Chronione na **40** miejsc w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym „Zacisze” w Jedliczach przy ul. Jedlinowej 42/44 (k/Grotnik).

Głównym celem Mieszkań Chronionych było zapewnienie osobom chorym psychicznie (bezpośrednio po hospitalizacji), warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Osoby tam przebywające uczestniczyły w programach w zakresie readaptacji i rehabilitacji psychospołecznej, miały zabezpieczone potrzeby socjalno-bytowe, organizację czasu wolnego i usprawnianie ruchowe. W 2007 r. z tej formy pomocy skorzystały **84** osoby.

Ad. 20 Prowadzenie **środowiskowych domów samopomocy**

Na terenie Miasta funkcjonowało 5 Środowiskowych Domów Samopomocy prowadzonych na zlecenie MOPS przez: Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych, Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie, Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łodzi, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łodzi oraz Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „POMOST”, dysponujące ogółem **257** miejscami.

Zadaniem ŚDS-ów było: zapewnienie podopiecznym tj. osobom dotkniętym określonym typem schorzenia opieki medycznej, obejmującej konsultacje i okresowe oceny stanu zdrowia psychicznego, psychoterapii, różnych form terapii i zajęć integracyjnych mających na celu poprawę stanu zdrowia podopiecznych, podtrzymywanie i rozwijanie ich umiejętności, niezbędnych do samodzielnego życia, prowadzenie zajęć edukacyjnych, udzielanie pomocy psychologicznej, pomocy w organizacji grup wsparcia, a także prowadzenie klubów samopomocowych dla rodzin.

W 2007 r. z usług ŚDS skorzystało **332** osoby.

Ad. 21 Prowadzenie **domów pomocy społecznej**

MOPS powierzył prowadzenie **domów pomocy społecznej** 7 podmiotom: Fundacji im. św. Brata Alberta w Krakowie Oddział w Łodzi, Stowarzyszeniu Pomocy Osieroconym Dzieciom Specjalnej Troski, Towarzystwu Przyjaciół „Domu na Osiedlu”, Zgromadzeniu Sióstr Służebniczek NMP im. E. Bojanowskiego, Wojciechowi Pawlakowi, Agencji Usługowo-Opiekuńczej „Serce” oraz Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu im. M. Kopernika. Realizatorzy zadania wspomagali lokalny system stacjonarnej pomocy społecznej poprzez zabezpieczenie całodobowej opieki nad osobami przewlekle chorymi.

Podmioty te prowadziły:

- 2 domy pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych (278 miejsc),
- 2 domy pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych (209 miejsc),
- 2 domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (21 miejsc),
- 1 dom pomocy społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (12 miejsc).

Ogółem, w 2007 r. w ramach planowanych **520** miejsc, w placówkach tych przebywało rotacyjnie **697** osób.

Ad. 22 Prowadzenie **Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy**

Prowadzenie Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy zlecono Stowarzyszeniu Regionalne Centrum Wolontariatu. Biuro zajmowało się rekrutacją i szkoleniem wolontariuszy, koordynacją i monitorowaniem pracy wolontariuszy w instytucjach pomocy społecznej i organizacjach pozarządowych, prowadzeniem komputerowej bazy danych o wolontariuszach, instytucjach, organizacjach zajmujących się świadczeniem pomocy osobom potrzebującym.

W Biurze zarejestrowanych było **1.617** wolontariuszy, aktywnie działało 1.183 wolontariuszy.

W 2007 r. pozyskano 187 nowych wolontariuszy, przeszkolono na 36 szkoleniach 329 wolontariuszy. Biuro współpracowało z 48 organizacjami pozarządowymi i 60 instytucjami.

Ad. 23 Prowadzenie **domu dziennego pobytu**

Dom Dziennego Pobytu prowadzony przez Caritas Archidiecezji Łódzkiej, zgodnie z zawartą z MOPS umową, zapewniał osobom starszym, samotnym, obłożnie chorym oraz niezaradnym życiowo pomoc w formie ciepłego posiłku, opieki pielęgniarskiej, lekarstw, odzieży, umożliwiał uczestnictwo w zajęciach rekreacyjno-edukacyjnych (czytanie książek, rozwiązywanie krzyżówek, gry, oglądanie filmów, dyskusje, spacer), pomoc w sprawach osobistych, rodzinnych, urzędowych i mieszkaniowych. W 2007 r. z Domu Dziennego Pobytu skorzystały **103** osoby.

Ad. 24 Prowadzenie **specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy**

W lipcu 2007 r. MOPS powierzył prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy Stowarzyszeniu Promocji Zdrowia i Psychoterapii z siedzibą w Łodzi przy ul. Franciszkańskiej 85. Podmiot w ramach realizacji zadania zapewniał ofiarom przemocy całodobowe miejsce pobytu, pomoc socjalną i terapeutyczną.

W okresie od 01 lipca 2007 r. z pomocy placówki skorzystały **94** osoby, w tym 40 kobiet i 54 dzieci.

Ad. 25 i 26 Prowadzenie **banku żywności, jadalni i kuchni społecznych**

- MOPS powierzył zadanie prowadzenia **banku żywności** Fundacji „Bank Żywności” z siedzibą w Łodzi przy al. Piłsudskiego 150/152. Fundacja ta pozyskiwała żywność od firm z sektora prywatnego i nieodpłatnie przekazywała ją organizacjom pozarządowym i instytucjom zajmującym się niesieniem pomocy osobom najuboższym, w tym uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom.

W 2007 r. Bank przekazał **130** podmiotom **356** ton żywności.

- W roku 2007 posiłki dla najuboższych mieszkańców wydawały **4 jadalnie**, prowadzone przez: Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Centrum Służby Rodzinie, Konwent Bonifratrów, Polski Komitet Pomocy Społecznej, w których łącznie wydano **295.020** posiłków dla **1.554** osób, uzależnionych od alkoholu i pozostałych podopiecznych pomocy społecznej.

Ad. 27 Podjęcie działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar sprawców przemocy (**apteki komunalne**)

Również w minionym roku MOPS kontynuował realizację programu **Apteka Komunalna**. Celem programu jest pomoc rodzinom najuboższym w dofinansowaniu do wykupu leków i materiałów opatrunkowych określonych w wykazie sporządzonym przez Wydział Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Łodzi.

Program zmierzał do poprawy skuteczności leczenia, a także do spowodowania podjęcia leczenia przez osoby najslabsze ekonomicznie, które zaniechały lub nie podjęły leczenia z powodu braku środków na realizację recept.

W 2007 r. do programu przystąpiło 5 aptek (po jednej w każdej dzielnicy) wybranych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w drodze przetargu. Z pomocy na ten cel finansowanej ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, korzystało **2.758** osób.

Ad. 28 Prowadzenie **ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli**

W 2007 r. MOPS współpracował przy realizacji zadania dotyczącego organizowania i prowadzenia **ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli** z 3 Podmiotami: Stowarzyszeniem Promocji Zdrowia i Psychoterapii, Stowarzyszeniem Samopomocowym „ABAKUS” i Stowarzyszeniem MONAR.

Podmioty te prowadziły 3 hostele: Hostel dla Matek z Dziećmi Chroniącymi się Przed Przemocą, Hostel dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych i Hostel Readaptacyjny dla absolwentów programów leczenia w ośrodkach rehabilitacyjnych. Łączna planowana liczba miejsc hostelowych wynosiła **77**. Z pomocy skorzystało **195** osób.

Ad. 29 Realizacja **programów aktywizacji zawodowej** dla osób uzależnionych, bezrobotnych po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie lecznictwa odwykowego

Podmiotami realizującymi programy aktywizacji zawodowej w 2007 r. na zlecenie Miasta były: Caritas Archidiecezji Łódzkiej oraz Fundacja „Uwolnienie”.

Programy realizowano w dwóch etapach: w pierwszym prowadzono warsztaty motywujące do podjęcia pracy, nabycia umiejętności poruszania się po rynku pracy, w drugim etapie proponowano uczestnictwo w szkoleniach zawodowych z zakresu podstawowej obsługi komputera, obsługi maszyn czyszczących duże powierzchnie, pracy w biurze.

W 2007 r. w programach uczestniczyło **417** osób.

Ad. 30 Realizacja **programów reintegracji społecznej** dla osób uzależnionych

Program reintegracji społecznej na zlecenie Miasta realizowały: Fundacja „Uwolnienie”, Stowarzyszenie Samopomocowe ABAKUS oraz Stowarzyszenie Pracownia Alternatywnego Wychowania.

Programy polegały na prowadzeniu zajęć motywacyjno-edukacyjnych, w ramach których uczestnicy nabywali umiejętności wytyczania i realizacji celów, rozwiązywania konfliktów, uczyli się zdrowego stylu życia.

W 2007 r. programami objętych było **116** osób.

Ad. 31 Organizowanie i prowadzenie ośrodków rehabilitacyjno-readaptacyjnych

W ramach działania *Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii* na zlecenie Miasta funkcjonował Hostel Readaptacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych kończących leczenie w ośrodkach stacjonarnych oraz osób, które przerwały terapię, ale utrzymywały abstynencję narkotykową, prowadzony przez Stowarzyszenie MONAR NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno – Readaptacyjny. Hostel zapewniał poza tymczasowym miejscem pobytu uczestnictwo w grupach wsparcia.

W 2007 r. z pomocy ośrodka skorzystało **25** osób.

Ad.32 Realizacja **programów aktywizacji zawodowej** dla osób uzależnionych, bezrobotnych po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego.

Program aktywizacji zawodowej prowadzony był przez Stowarzyszenie MONAR NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno – Readaptacyjny, dla mieszkańców Hostelu Readaptacyjnego, w ramach którego prowadzone były kursy komputerowe oraz obsługi wózków widłowych.

W 2007 r. z programu skorzystało **35** osób.

Ogółem na realizację ww. zadań przekazano podmiotom niepublicznym kwotę **29.352.484 zł.**

V. Kontrole i nadzór merytoryczny

1. Kontrole wewnętrzne

Nadzór nad sposobem realizacji zadań wykonywanych przez MOPS, jednostki mu podległe i nadzorowane oraz podmioty, z którymi zawarte zostały umowy na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej sprawował Zespół ds. Kontroli Wewnętrznej.

W roku 2007 Zespół przeprowadził ogółem **32** kontrole, w tym 22 w jednostkach organizacyjnych lub podległych MOPS (10 kontroli przeprowadzono w domach pomocy społecznej, 5 w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 7 w Filiach dzielnicowych MOPS) oraz 10 w organizacjach pozarządowych realizujących zadania na zlecenie MOPS.

W jednostkach organizacyjnych lub podległych MOPS kontrole koncentrowały się głównie na zagadnieniach finansowo-księgowych, natomiast w organizacjach pozarządowych przedmiotem kontroli było wykonywanie zadań przewidzianych umowami oraz gospodarowanie środkami publicznymi.

W wyniku przeprowadzonych kontroli:

- stwierdzono ogółem 297 nieprawidłowości, z czego 57 nieprawidłowości zostało usuniętych w czasie trwania kontroli,

- wydano ogółem 96 zaleceń pokontrolnych 18 podmiotom,
- 3 osoby zostały ukarane upomnieniami a 2 osobom obniżono premie regulaminowe.

Wyniki żadnej kontroli nie dostarczyły ustaleń z powodu, których należało powiadomić organa ścigania.

Uwagi kontroli dotyczyły głównie uchybień wynikających z nieprzestrzegania ustawy o rachunkowości. Wszystkie wydane zalecenia pokontrolne zostały wykonane.

Nadzór sprawowany był również przez inne Oddziały MOPS – w zakresie spraw im podległych.

I tak:

- Pracownicy **Oddziału Pomocy Rodzinie i Dziecku**, w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzili w okresie sprawozdawczym **16** wizytacji w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych publicznych i 4 wizytacje w placówkach niepublicznych (1 w domu dla Dzieci Chorych oraz 3 w rodzinnych domach dziecka). W czasie wizytacji sprawdzono prowadzoną dokumentację pod kątem jej zgodności z obowiązującymi przepisami, omówiono bieżące problemy związane z funkcjonowaniem placówek, sprawdzono zasadności zgłaszanych skarg, warunki socjalno-bytowe wychowanków, zasady okresowego pobytu dzieci poza placówką. Wydane zalecenia dotyczyły głównie uzupełnienia prowadzonej dokumentacji dzieci, zwiększenia aktywności w podejmowaniu działań na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych, podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami w zakresie okresowego pobytu dzieci poza placówką.

W trakcie wizytacji nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. W przypadku występujących uchybień wydano stosowne zalecenia i uwagi, które zostały przekazane do wykonania dyrektorom jednostek.

- Pracownicy **Oddziału Koordynacji i Nadzoru** przeprowadzili kontrole **5** podmiotów (organizacji pozarządowych) realizujących na zlecenie MOPS zadania z zakresu pomocy społecznej, takie jak:
 - prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego dla dzieci chorych,
 - zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w formie organizowania i prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
 - udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
 - realizacja programu reintegracji społecznej dla osób uzależnionych (2 organizacje),
 - organizowanie i prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej.

W wyniku kontroli rozwiązano jedną umowę na realizację programu reintegracji społecznej ze względu na nieterminowe i nienależyte wykonywanie umowy, w tym w szczególności zmniejszenie zakresu rzeczowego realizowanego zadania.

W pozostałych przypadkach stwierdzono zgodność działalności z zakresem określonym w zawartej umowie.

- Pracownicy **Zespołu do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych** przeprowadzili **231** wizji lokalnych: 181 wstępnych oraz 50 wizji kontrolnych. Wizje wstępne miały na celu sprawdzenie wiarygodności danych zawartych we wnioskach o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych oraz uzgodnienie zakresu prac przed przygotowaniem stosownej umowy. Wizje kontrolne dotyczyły realizacji umów o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i umów o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.

W wielu przypadkach, ich rezultatem było zweryfikowanie i obniżenie wartości umowy, a tym samym zmniejszenie wypłaconej kwoty dofinansowania.

2. Kontrole zewnętrzne

W roku 2007 MOPS kontrolowany był przez:

- Łódzki Urząd Wojewódzki - w zakresie przebudowy i modernizacji budynku przy ul. Zbocze 2a dla potrzeb Filii Domu Dziecka dla Małych Dzieci w Łodzi,
- Oddział Łódzki PFRON - w zakresie wykorzystania środków PFRON przekazanych wg. algorytmu w 2006 r.,
- NIK Delegaturę w Łodzi – w zakresie funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych
- Wydział Bezpieczeństwa i Higieny Pracy Urzędu Miasta Łodzi - w zakresie bhp.

Wydane przez podmiot kontrolujący zalecenia zostały wykonane lub są w trakcie realizacji.

VI. Najistotniejsze działania podjęte w 2007 roku

1. Działania w zakresie funkcjonowania MOPS i jednostek nadzorowanych

1.1 Pomoc środowiskowa

- Na podstawie Uchwały Nr XVIII/361/07 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 12 września 2007 r. *zmieniającej uchwałę w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dniem 1 listopada 2007 r.* MOPS przejął zadanie polegające na **ustalaniu, przyznawaniu i wypłacaniu dodatków mieszkaniowych** przewidzianych przepisami o dodatkach mieszkaniowych. Wcześniej realizatorem zadania był Wydział Budynków i Lokali UMŁ.
- Od 1 lutego 2007 r. MOPS uczestniczył w realizacji prac społecznie użytecznych organizowanych przez gminę na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.). W pracach udział wzięło ok. 200 bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej którzy przepracowali ogółem 11.595 godzin w placówkach podległych i nadzorowanych przez MOPS (Domach Dziecka, Domach Pomocy Społecznej i in.)
- **Opracowano i wprowadzono** Zarządzeniem Nr 21/2007r. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi z dnia 15 listopada 2007 r. **procedurę Zasady postępowania przy przyznawaniu i rozliczaniu pomocy w formie posiłku** (pomoc przyznawana w ramach programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*). Celem opracowania tego dokumentu było ustalenie jednolitych w skali MOPS zasad przyznawania i rozliczania pomocy w formie posiłków spożywanych przez dzieci i młodzież w placówkach, w których realizują obowiązek szkolny. Przedmiotem procedury jest opis czynności związanych z: przyznawaniem pomocy w formie posiłku, dokonywaniem rozliczeń z placówkami, którym Filie MOPS przekazują środki na realizację zadania oraz prowadzeniem ewidencji księgowej wydatków i zwrotów niewykorzystanych przez placówki środków.
- Filie MOPS prowadziły postępowania przygotowawcze w celu wydania **decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej** świadczeniiorcom innym niż ubezpieczeni – określonym w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.). W wyniku tych postępowań pracownicy socjalni przeprowadzili rodzinne wywiady środowiskowe stanowiące podstawę do wydania **1.508** decyzji administracyjnych. uprawniających do świadczeń zdrowotnych.

- We wrześniu 2007 r. w uzgodnieniu z Wydziałem Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi **opracowano Procedurę dotyczącą wymiany dowodów osobistych najuboższych mieszkańców miasta Łodzi** – obowiązującą w Filiach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Delegaturach Urzędu Miasta Łodzi. Celem procedury było umożliwienie wymiany dowodów osobistych osobom, które nie posiadały środków własnych na uzyskanie tego dokumentu. Przedmiotem procedury było natomiast ustalenie szczegółowych zasad postępowania Filii MOPS i Referatów Spraw Społecznych i Rejestracji Delegatur UMŁ przy załatwianiu formalności z tym związanych.

Ze środków pomocy społecznej sfinansowano wymianę dowodów 2.412 osobom, w tym z zastosowaniem procedury (forma bezgotówkowa) **738** osobom.

- Realizując zapisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. **o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz 1493) Rada Miejska w Łodzi, w dniu 14 marca 2007 r. podjęła uchwałę Nr VII/120/07 **w sprawie przyjęcia Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2007.**

Zgodnie z uchwałą w Filiach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej powstały **Interdyscyplinarne Zespoły Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, których celem jest poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie występowania tego zjawiska, jego rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań. Zespoły ustaliły sposoby komunikacji, wymiany informacji oraz wspólnych działań. W celu rejestracji faktów przemocy przeprowadzane były wywiady w środowiskach, szczególnie zagrożonych przemocą, realizowany program „*Niebieskiej Karty*”, a także został udostępniony do wykorzystania *Wniosek o podjęcie interwencji w sprawie przemocy rodzinie* (formularz zawarty w ww. uchwale).

Łącznie na terenie Miasta działało 6 takich Zespołów, które spotkały się 12-krotnie w 25 sprawach.

- W styczniu 2007r. z inicjatywy MOPS zorganizowano spotkanie z Komendantem Straży Miejskiej w celu **ustalenia zasad współpracy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom pomocy społecznej w czasie wykonywania przez nich obowiązków służbowych.** Ustalono m.in., że patrole Straży Miejskiej będą wizytowały Punkty Pracy Specjalnej, będą towarzyszyły pracownikom w czasie niezbędnych wizyt w środowiskach, które miały konflikt z prawem, u osób przebywających w pustostanach, na działkach itp. Będą również wizytowały Filie w okresach wzmożonych wypłat zasiłków w kasach. Podjęte przez Komendanta zobowiązania były realizowane zgodnie z zapotrzebowaniem poszczególnych Filii MOPS.

W ramach współpracy pracownik socjalny MOPS Filia Łódź-Śródmieście wraz z patrolami Straży Miejskiej raz w miesiącu przeprowadzał wizję terenową na ul. Piotrkowskiej, na odcinku od Placu Wolności do al. Mickiewicza, informując osoby proszące przechodniów o wsparcie o możliwości uzyskania pomocy i schronienia.

- W okresie od 3 września do 20 grudnia 2007 r. Filia MOPS Łódź-Śródmieście wraz z Caritas Archidiecezji Łódzkiej i Wojewódzkim Ośrodkiem Leczenia Uzależnień realizowała projekt pilotażowy **„Tratwa – Szansa dla osób dotkniętych problemem alkoholowym”**. Program przeznaczony był dla 80 klientów pomocy społecznej korzystających w Caritas z pomocy w formie gorącego posiłku. Obejmował terapię dla osób uzależnionych i ich rodzin, zajęcia z zakresu integracji zawodowej, reintegracji społecznej itp.

Spośród osób, które uczestniczyły w programie 4 podniosły kwalifikacje zawodowe (ukończyły kurs w zakresie obsługi wózka widłowego), 15 podjęło pracę wolontarystyczną, 4 znalazły zatrudnienie.

- Pracownicy Filii MOPS i schronisk dla osób bezdomnych uczestniczyli **w pracach Wojewódzkiego Zespołu d/s Bezpieczeństwa na Obszarach Kolejowych** (bezdumni przebywający na dworcach kolejowych).

- W roku 2007 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował dwa projekty, na które pozyskał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

1. Badanie efektywności stosowania kontraktu socjalnego jako instrumentu integracji społecznej (okres realizacji: 01.09.2006 r. – 31.05.2007 r.). Budżet projektu wynosił 146,368,00 zł, w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego 102.492,00 zł, wkład własny MOPS 43.876,00 zł.

Projekt polegał na przeprowadzeniu badań mających na celu rozpoznanie czynników i barier instytucjonalnych, ograniczających efektywność stosowania kontraktu przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi. W ramach projektu przy współpracy z Instytutem Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego przeprowadzono ankiety i wywiady pogłębione z terenowymi pracownikami socjalnymi, a wyniki badań zostały zaprezentowane na konferencji, w której udział wzięli przedstawiciele pomocy społecznej, władz Miasta Łodzi, oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej;

2. Kontrakt socjalny – szkolenie pracowników MOPS w Łodzi (okres realizacji: 01.02.2007r. – 31.05.2007 r.). Budżet projektu: 88.284,30 zł, w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego 70.094,00 zł, wkład własny MOPS 18.190,30 zł.

Projekt obejmował działania skierowane do **200** pracowników socjalnych zatrudnionych w filiach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i domach pomocy społecznej, pracujących z osobami z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem projektu było podniesienie poziomu kwalifikacji i umiejętności zawodowych pracowników poprzez zdobycie umiejętności wykorzystania w pracy kontraktu socjalnego. Każdy z uczestników wziął udział w trzydniowym szkoleniu obejmującym wykład, ćwiczenia i treningi.

- Funkcjonujące w strukturach organizacyjnych Filii MOPS cztery świetlice środowiskowe realizowały projekt „**Autorytet rodzica: praca z rodziną i dzieckiem w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego**” w ramach ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej konkursu na finansowe wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Koszt dotacji – 50.000 zł.

W każdej ze świetlic prowadzone były działania skierowane do dzieci, mające na celu wspieranie autorytetu rodziców, wzmacnianie szacunku, podziwu i zaufania, jakim dzieci ich obdarzają, oraz działania skierowane do rodziców (warsztaty terapeutyczne, poradnictwo rodzinne), zwiększające ich kompetencje wychowawcze, kształtujące umiejętność dobrej komunikacji i właściwego stawiania granic. Głównym celem projektu było uświadomienie rodzicom roli autorytetu w procesie wychowawczym oraz przekazanie im umiejętności budowania pozytywnych, opartych na zaufaniu relacji z dziećmi.

Projekt trwał od października do grudnia 2007 roku, a jego realizację wieńczyła zorganizowana w Teatrze Lalki i Aktora „Pinokio” impreza, na której dokonano podsumowania działań i wręczenia dyplomów rodzicom, którzy uczestniczyli w zajęciach. W ramach konkursu środki w wysokości 104.500,00 zł otrzymał także Dom Dziecka dla Małych Dzieci w Łodzi na projekt: Uruchomienie Filii Domu Dziecka dla Małych Dzieci w Łodzi przy ul. Zbocze 2a zorganizowanej w formie czterech niezależnych mieszkań, w tym mieszkania usamodzielnienia dla małoletnich matek.

Celem projektu była zarówno poprawa warunków mieszkaniowych wychowanków placówki, jak i stworzenie miejsca, w którym młode mamy uczą się sprawowania opieki nad dzieckiem oraz prowadzenia własnego gospodarstwa domowego.

- **Pracownicy socjalni uczestniczyli w warsztatach i szkoleniach** zorganizowanych przez podmioty zewnętrzne, m.in. przez:

 - Regionalne Centrum Polityki Społecznej („Przeciwdziałanie alkoholizmowi, rozpoznawanie przemocy w rodzinie”, „Cięża bez alkoholu”, „Mediacje w pomocy

- społecznej”, „Międzygeneracyjne dziedziczenie nierówności społecznych”, „Rodzina i dziecko w enklawach biedy”, „Wypalenie zawodowe” i in),
 - Centrum Służby Rodzinie („Praca z rodziną naturalną dziecka zagrożonego umieszczeniem w opiece zastępczej”, „Zdrowa rodzina”, i in.),
 - Stowarzyszenie Centrum Wsparcia terapeutycznego („Rozpoznawanie symptomów zaburzeń psychicznych i formy współpracy z służbami medycznymi),
 - Fundację „Uwolnienie” („Dopomóc trzeźwości – działania na rzecz ochrony zdrowia i promocji trzeźwego stylu życia”, „Jak motywować osobę uzależnioną do leczenia” i in).,
 - Urząd Miasta Łodzi („Obsługa oprogramowania aplikacyjnego elektroniczny obieg dokumentów w ramach projektu „e-Łódź Nowe Kwalifikacje”),
 - Fundację Pomocy Rodzinie „Opoka” (Metoda Konferencji Grupy Rodzinnej, jako skutecznego modelu pomocy rodzinie).
- W celu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej, w 2007 r. MOPS w ramach zawartych porozumień **umieścił na terenie innych powiatów: 26** dzieci - w rodzinach zastępczych i **26** dzieci - w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
 - W rodzinach zastępczych zamieszkujących na terenie innych powiatów w 2007 r. przebywało 130 dzieci z Łodzi. W tym zakresie MOPS współpracował z 53 powiatami.
 - W placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów w 2007 r. przebywało 121 dzieci. W tym zakresie MOPS współpracował z 25 powiatami.
 - W 2007 r. **umieszczono 106 dzieci w rodzinach adopcyjnych.**
 - W ramach wspierania i pracy z rodziną naturalną w 2007 r. możliwy stał się **powrót 161 dzieci** przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (111), rodzinach zastępczych (46) i oddziale preadopcyjnym (4) **do domu rodzinnego.**
 - Funkcjonowanie „Okna Nadziei”, działającego w ramach Zintegrowanego Programu Zapobiegającego Porzucaniu Dzieci „**Mamo ! Nie porzucaj mnie**”, prowadzonego przez II Szpital Miejski im. L. Rydygiera w Łodzi ul. Sterlinga 13, umożliwiło w 2007 r. przyjęcie i zabezpieczenie **jednego noworodka**, pozostawionego w Oknie przez anonimowe osoby.
 - W celu zapewnienia każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego, w Łodzi opracowany został przez zespół specjalistów (w tym przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej) *Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego*.
 Program przyjęty uchwałą Nr XVII/287/07 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 28 sierpnia 2007 r. realizowany będzie w latach 2008 – 2013.
 Dokument ten pozwoli zaplanować i realizować działania w zakresie profilaktyki opieki nad rodziną i dzieckiem oraz działania umożliwiające rozwój rodzinnych form opieki zastępczej, poprzez wprowadzenie na terenie naszego miasta szczególnych przywilejów dla rodzin zastępczych.
 Zakłada się, że realizacja Programu umożliwi w kilkuletniej perspektywie ograniczenie umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rodzinnej opieki zastępczej, co w konsekwencji doprowadzi do ograniczenia instytucjonalnych form opieki. Ma również spowodować ograniczenie zjawiska sieroctwa społecznego na terenie Łodzi, poprzez kompleksowe i profesjonalne wsparcie rodziny i dziecka w środowisku.
 - W 2007 r. **utworzono 163** spokrewnione i niespokrewnione z dzieckiem **rodziny zastępcze**, w których umieszczono **206** dzieci, zawarto również z **1** rodziną **umowę na prowadzenie** wielodzietnej zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem **rodziny zastępczej dla 6** dzieci.

1.2 Pomoc stacjonarna

- **Uruchomiono Filię Domu Dziecka dla Małych Dzieci** ul. Drużynowa 3/5 mieszczącą się przy ul. Zbocze 2a. Utworzenie kolejnych **34** miejsc (w tym dla małoletnich matek), umożliwiło rozgęszczenie miejsc w placówce i w sposób istotny wpłynęło na poprawę warunków bytowych przebywających w niej wychowanków.
- W 2007 r. wyodrębniono w domach dziecka **9 kolejnych miejsc**, w ramach, których mogą przebywać małoletnie matki wraz z dziećmi:
 - od marca 2007 r. **5** miejsc w Domu Dziecka nr 5 przy ul. Małachowskiego 74,
 - od czerwca 2007 r. **4** miejsca w Filii Domu Dziecka dla Małych Dzieci przy ul. Zbocze 2a.
- **Zakończono prace remontowe** oraz **sfinalizowano zmiany organizacyjne**, mające na celu oddzielenie dzieci starszych od dzieci młodszych w Pogotowiu Opiekuńczym nr 1 ul. Krokusowa 15/17.
- W marcu 2007 r. uruchomione zostało **mieszkanie chronione** w budynku Domu Dziecka Nr 5 przy ul. Małachowskiego 74 dla 8 wychowanków. Mieszkanie prowadzone jest przez placówkę.
- We wrześniu 2007 r. uruchomione zostały **4 mieszkania chronione** w budynku przy ul. Wólczańskiej 251 dla 8 wychowanków. Mieszkania te prowadzone są przez Dom Dziecka Nr 4 ul. Marysińska 100.
- **93** wychowanków łódzkich domów dziecka uczestniczyło w projekcie realizowanym przez Partnerstwo na Rzecz Rozwoju **Wychowankowie domów dziecka – nowe szanse, lepsze jutro**, prowadzonym przez Społeczną Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Zarządzania, Signa sp. z o.o., Dom Dziecka Nr 9 – *Dom Międzypokoleniowy Bednarska* oraz MOPS. Grupą docelową biorącą udział w realizacji projektu są wychowankowie powyżej 16 roku życia.

Projekt ten ma na celu wypracowanie rozwiązań ułatwiających wychowankom proces usamodzielniania – samodzielne poruszanie się na rynku pracy, podnoszenie kwalifikacji, uczenie samodzielności i odpowiedzialności za własny los, zdobywanie nowych doświadczeń, kształtowanie kompetencji zawodowych.

Program stanowi ważny element w realizacji zadań z zakresu polityki społecznej Miasta - ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Należy podkreślić, iż jest to jedyny w Polsce długofalowy projekt skierowany do grupy „defaworyzowanej”, jaką są wychowankowie domów dziecka, finansowany z funduszy Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego – Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL). Projekt rozpoczął się w 2005 r. Objęty został patronatem przez Pana Jerzego Kropiwnickiego, Prezydenta Miasta Łodzi.

2. Działania podejmowane przez podmioty niepubliczne realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej

Zawarto umowy z **nowymi podmiotami**, z którymi MOPS do roku 2007 nie współpracował :

- z Fundacją „Dom w Łodzi” na prowadzenie **Domu Dziecka dla Dzieci Chorych** przy ul. Wierzbowej 13 (9 miejsc),
- ze Stowarzyszeniem Centrum Wsparcia Terapeutycznego na prowadzenie **Świetlicy Podwórkowej** przy ul. Pomorskiej 54 (20 miejsc – korzystało 42 dzieci).

Rozszerzono zakres działania podmiotów współdziałających z MOPS w ramach zawartych umów:

- Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki Sióstr Salezjanek uruchomiło przy placówce opiekuńczo – wychowawczej wsparcia dziennego przy ul. Brauna 5 **hostel dla dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej** (4 miejsca - przebywało **22 dzieci**).
- Centrum Służby Rodzinie Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy prowadziło od dnia 30 maja 2007 r. **Wojewódzki Bank Danych** o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach do sprawowania zastępczych form opieki i wychowania rodzinnego.
- Fundacja Pomocy Rodzinie „Opoka” z siedziba przy pl. Barlickiego 11 uruchomiła **Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego** (w okresie od X-XII 2007 r. z porad skorzystało 135 osób).
- Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” podjął realizację **programu rozwoju niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych** (pozyskano 24 kandydatów na opiekunów zastępczych).
- Fundacja im. Joanny Bednarczyk od dnia 1 lipca 2007 r. uruchomiła drugie niepubliczne mieszkanie chronione przy ul. Więckowskiego 51 m.16 (4 miejsca dla chłopców).

VII. Podsumowanie

Dzięki zintegrowanemu systemowi wsparcia koordynowanemu przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2007 z pomocą społeczną objętych było około **100 tys. mieszkańców Łodzi**:

- ok. **100.000** osób skorzystało ze **świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej i usługowej**,
- **14.040** osobom umożliwiono **spożywanie ciepłych posiłków** (w szkołach, przedszkolach, jadłodajniach, świetlicach, domach dziennego pobytu) ;
- **1.497** osób korzystało z możliwości pobytu w wybranym **ośrodku środowiskowego wsparcia dziennego** (domu dziennego pobytu, ośrodku adaptacyjnym, środowiskowym domu samopomocy);
- **2.244** dzieci korzystało z pomocy świadczonej przez **placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego** (świetlice środowiskowe, ogniska wychowawcze i inne);
- **1.869** dzieciom zabezpieczono opiekę w ramach **rodzinnych form opieki zastępczej**;
- **1.168** dzieci znalazło miejsce w **całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej** (Domu Dziecka, Pogotowiu Opiekuńczym, rodzinnym domu dziecka)
- **2 845** osób miało zabezpieczoną wszechstronną pomoc i opiekę w **domu pomocy społecznej**;
- **4.616** osób mogło nadal pozostawać w dotychczasowym środowisku, ponieważ miały zapewnione **usługi opiekuńcze**;
- **1.802** osoby bezdomne – mężczyźni, kobiety i dzieci znalazły miejsce pobytu i wszechstronne wsparcie w **schroniskach, noclegowniach i mieszkaniach readaptacyjnych** dla osób bezdomnych;
- **217** osób (w tym 22 dzieci) zagrożonych przemocą domową schroniło się w **hostelach**;
- **111** osób okresowo zamieszkiwało w **mieszkaniach chronionych** (16 dzieci w mieszkaniach dla byłych wychowanków domów dziecka i 95 w mieszkaniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi);
- **17.716** osób niepełnosprawnych skorzystało z dofinansowania do świadczeń mogących w sposób istotny wpływać na jakość ich życia lub stan zdrowia (**otrzymały dofinansowanie do zaopatrzenia w środki ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny, pomoc w przełamywaniu barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych, dofinansowanie do**

turnusów rehabilitacyjnych, możliwość uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej i imprezach sportowo-turystyczno-rekreacyjnych);

- **16.938** osobom wydano **orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności**, umożliwiając im tym samym korzystanie ze świadczeń i przywilejów przysługujących niepełnosprawnym;
- ponad **13.000** osób udzielono różnego rodzaju **porad** (prawnych, psychologicznych, pedagogicznych, medycznych i innych). Umożliwiono również uczestnictwo w terapii indywidualnej i rodzinnej.
- **37.982** rodziny (**73.671** osób w tych rodzinach) **objętych było szeroko rozumianą pracą socjalną.**

VIII. Działania planowane do realizacji w 2008 roku

W roku 2008 planowane jest:

- Aplikowanie o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, na projekty współfinansowane z EFS, skierowane do klientów pomocy społecznej – pozyskiwanie środków zarówno w trybie konkursowym, jak i systemowym.
- Realizacja zadań w ramach ***Programu Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego***, przewidzianych na rok 2008.
- Rozwój rodzinnych form opieki nad dzieckiem poprzez tworzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych oraz specjalistycznych rodzin zastępczych.
- Pozyskanie z zasobów miasta odpowiednich lokali na prowadzenie mieszkań dla grup usamodzielniających.
- Pozyskiwanie w miarę możliwości dodatkowych miejsc w placówkach socjalizacyjnych oraz rodzinach zastępczych funkcjonujących poza Łodzią, w celu zabezpieczenia dzieci oczekujących na umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
- Systematyczna realizacja przez placówki programów naprawczych, w celu osiągnięcia obowiązujących standardów, które (zgodnie z obowiązującym prawem) powinny zostać zakończone do 31 grudnia 2010 r.
- Kontynuacja działań związanych z dochodzeniem przez domy pomocy społecznej do obowiązujących standardów usług.

Łódź, 3 kwietnia 2008 r.

Sporządziła
Małgorzata Chmielecka

Struktura wydatków MOPS za okres 1.01 - 31.12.2007r.

Załącznik nr 1

L.p.	Struktura wydatków	Zadania zlecone gminie	Zadania własne gminy	Zadania zlecone powiatowi	Zadania własne powiatu	Zadania na podstawie porozumień powiat	Zadania na podstawie porozumień gmina	OGÓLEM	Uwagi
1.	Wynagrodzenia (bez pochodnych)	2 240 078	24 221 852	486 375	34 867 579	419 884	13 761	62 249 529	*1/ dot. Filii ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych *2/ w tym 343.720zł. - dot. obsługi PFRON oraz 1.624.284zł dot. Filii ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych *3/ dot. Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności *4/ w tym - 12.347.233zł - placówki opiek.-wych i 22.520.346zł - Domy Pomocy Społecznej *5/ dotacja od obcych powiatów za dzieci pochodzące z ich terenu - umieszczone w łódzkich placówkach opiek.-wych. *6/ dotacja od obcego powiatu za dziecko pochodzące z jego terenu - umieszczone w Ośrodku Adaptacyjnym
2	Koszty utrzymania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	823 958	10 898 791	849 429	32 293 109	571 268	5 571	45 442 126	*7/ dot. Filii ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych *8/ w tym 150.949zł. - dot. obsługi PFRON oraz 653.511zł dot. Filii ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych *9/ dot. Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności *10/ w tym - 8.586.925zł - placówki opiek.-wych i 23.706.184zł - Domy Pomocy Społecznej *11/ dotacja od obcych powiatów za dzieci pochodzące z ich terenu - umieszczone w łódzkich placówkach opiek.-wych. *12/ dotacja od obcego powiatu za dziecko pochodzące z jego terenu - umieszczone w Ośrodku Adaptacyjnym
3.	Zasiłki i pomoc w naturze (w tym skł.emeryt.-rent. i zdrowotne)	23 178 249	25 497 740					48 675 989	13/ w tym Rządowy Program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - 10.413.495zł
4.	Świadczenia rodzinne(w tym składki emeryt.-rent.)	111 557 903	5 566 974					117 124 877	
5.	Dodatki mieszkaniowe		4 717 998					4 717 998	
6.	Usługi opiekuńcze (w tym specjalistyczne)	788 305	10 549 682					11 337 987	
7.	Dożywianie uczniów szkół		2 572 818					2 572 818	*14/ w tym: - dotacja z budżetu państwa - 785.485zł - Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 511.347zł
8.	Oplaty za dystrybucję świadczeń	277 421	292 031					569 452	
9.	Pomoc rodzinom zastępczym (w tym rodziny zastępcze, zawodowe rodziny zastępcze, usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych)				16 084 409	1 606 684		17 691 093	*15/ w tym pomoc rzeczowa - 172.269zł. *16/ w tym: - za dzieci łódzkie umieszczone w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie innego powiatu - 1.191.279zł - za dzieci z innych powiatów umieszczone w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie Łodzi - 415.405zł
10.	Usamodzielnienie i kontynuacja nauki dzieci z placówek opiek.-wych.				1 299 087	2 390 946		3 690 033	*17/ w tym pomoc rzeczowa - 134.705zł. *18/ dotacja dla innych powiatów za dzieci łódzkie umieszczone w placówkach opiek.-wych. na ich terenie
11.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne za dzieci z placówek opiek.-wych.			286 373				286 373	
12.	Placówki niepubliczne	2 179 032	2 526 566	150 000	10 888 622			15 744 220	
a)	Niep. Domy Pom. Społ.				8 208 401			8 208 401	
b)	Niep.Plac.Opiek-Wych.				1 332 757			1 332 757	
c)	Ośrodki Adopc.-Opiek.				587 700			587 700	
d)	Jedn.Spec.Poradnictwa		672 150		401 030			1 073 180	*19/ mieszkania chronione
e)	Schroniska i noclegownie, Punkt Charytatywny, niepubl.DDP		1 854 416					1 854 416	bez Schroniska dla Bezdomnych Kobiet - uwzględnione w pozycji wynagrodzenia i utrzymanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

f)	Ośr.Wsparcia dla Rodzin			150 000	323 000			473 000	
g)	Regionalne Centrum Wolontariatu				35 734			35 734	
h)	Środow.Domy Samopomocy	2 179 032						2 179 032	
13.	Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii		14 940					14 940	
14.	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		1 176 849					1 176 849	bez świetlic środowiskowych uwzględnionych w pozycji wynagrodzenia i utrzymanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (534.838zł), dożywiania w szkołach dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (511.347zł) oraz apteki komunalnej (200.000zł)
15.	Pozostała działalność w tym m.in.	103 779	1 337 302	30 733	1 761 771	45 714	25 000	3 304 299	
a)	Apteka Komunalna		850 489					850 489	*20/ w tym - 200.000zł z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
b)	Koszty utrzymania mieszkańców Łodzi w DPS-ach na terenie innych powiatów				1 436 889			1 436 889	
c)	Dofinansowanie gminy do Warsztatów Terapii Zajęciowej				203 238	45 714		248 952	*21/ w tym: - za uczestników mieszkańców Łodzi w Warsztatach Terapii Zajęciowej położonych na terenie innego powiatu - 33.567zł - za uczestników mieszkańców innych powiatów w Warsztatach Terapii Zajęciowej położonych na terenie Łodzi - 12.147zł
d)	Autobus dla bezdomnych		60 777					60 777	
e)	Akcja promująca prorodzinne formy opieki zastępczej		112 100					112 100	
f)	Projekt EFS "Kontrakt socjalny - szkolenie pracowników MOPS"		83 610					83 610	*22/ w tym środki EFS - 65.420zł
g)	Projekt EFS "Badanie efektywności stosowania kontraktu socjalnego jako instrumentu integracji społecznej w Łodzi"		76 642					76 642	*23/ w tym środki EFS - 57.838zł
	Ogółem	141 148 725	89 373 543	1 802 910	97 194 577	5 034 496	44 332	334 598 583	
16.	Zadania na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	Pomoc dla repatriantów w ramach programu "RODAK"						42 728	
		Realizacja programów z zakresu <i>opieki nad dzieckiem i rodziną</i>						187 424	
Ogółem wydatki MOPS								334 828 735	

W tabeli uwzględniono w pozycji wynagrodzenia i utrzymanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej wydatki związane m.in. z:

- 1.obslugą zadań Zespołu ds..Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych - 494.669zł.
- 2.realizacją zadań Miejskiego Zespołu ds..Orzekania o Niepełnosprawności - 1.335.804zł.
- 3.obslugą świadczeń rodzinnych i dodatków mieszkaniowych (6 Filia MOPS) - 5.157.299zł (w tym 3.064.036 z dotacji
- 4.prowadzeniem mieszkań chronionych dla wychowanków placówek opieki-wych. - prowadzonych przez Miasto Łódź - 79.002zł